

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-05-27

Beslutspunkt 7

Diariern SLK: 0330/20

Handläggare: Ida Lindgren, Hållbarhets- och
säkerhetsansvarig

Telefon: 031-368 53 50

E-post: ida.lindgren@higab.se

Remissvar - Göteborgs stads riktlinje mot våldsbejakande extremism och radikalisering samt bedömning över förslag på åtgärder 2021

Förslag till beslut

I styrelsen för Higab AB besluta:

1. att tillstyrka förslaget på riktlinje mot våldsbejakande extremism (bilaga 1) med tillägg att synpunkterna i remissvaret beaktas i slutversionen.
2. att tillstyrka bedömningen över förslag på åtgärder
3. att besluten förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2021-03-03 att uppdra åt stadsledningskontoret att bifogat ärende avseende förslag på åtgärder och riktlinje i arbetet mot våldsbejakande extremism går ut på remiss till samtliga nämnder och styrelser för behandling och yttrande. I remissförfarandet förväntas utpekade klustermödrar samordna svaren med sina dotterbolag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Positiv påverkan: Utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedöms arbetet som riktlinjen pekar på samt föreslagna åtgärder stimulera socioekonomiska vinster beträffande hälsa, omsorg, vård, skola m fl.

Negativ påverkan: Utifrån ett ekonomiskt perspektiv bedöms arbetet som riktlinjen pekar på samt föreslagna åtgärder i ett kort perspektiv öka de direkta kostnaderna för insatser. Dock bör kostnaderna ses som investeringar för framtida vinster inom det socioekonomiska perspektivet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Positiv påverkan: Utifrån ett ekologiskt perspektiv bedöms arbetet som riktlinjen pekar på samt föreslagna åtgärder generera frånvaro av våldsbejakande extremism till fördel för närvaro av delaktighet i den demokratiska samhällsstrukturen. I den demokratiska samhällsstrukturen värnas det ekologiska omställningsarbetet.

Negativ påverkan: Utifrån ett ekologiskt perspektiv bedöms arbetet som riktlinjen pekar på samt föreslagna åtgärder kunna riskera ökad logistik utifrån att det finns ett behov av

fysisk närvaro av stadens tjänster och produkter. Det skulle kunna generera negativ klimatpåverkan, dock bedöms påverkan som mycket ringa.

Bedömning ur social dimension

Positiv påverkan: Utifrån ett socialt perspektiv bedöms arbetet som riktlinjen pekar på samt föreslagna åtgärder stimulera demokratisk samhällsordning som i sin tur säkerställer grundläggande rättigheter. Särskilt att beakta är barnperspektivet vilket arbetet bedöms påverka positivt.

Negativ påverkan: Utifrån ett socialt perspektiv bedöms arbetet med riktlinjen samt föreslagna åtgärder kunna riskera att isolera och vidmakthålla utanförskap.

Övrigt

Sammanfattningsvis görs bedömningen att riktlinjen och åtgärderna bidrar positivt till måluppfyllelse av FN:s globala mål nr 16, fredliga och inkluderande samhällen.

Bilagor

1. Remiss - Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering

Expediering

Stadsledningskontoret

Ärendet

Higabs styrelse har fått i uppdrag att svara på remiss ”Göteborgs stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering” samt göra en bedömning över förslag på åtgärder enligt tjänsteutlåtande daterat 2020-12-15. Samordning med dotterbolagen har skett, dessa avser att inte lämna yttranden.

Beskrivning av ärendet

Remissvar på förslag för riktlinje mot våldsbejakande extremism

Värna om de mänskliga rättigheterna

Riktlinjen bör tydligare ta avstamp i de mänskliga rättigheterna.

Förtydligande kring de juridiska perspektiven

Riktlinjen bör skriva fram hur arbetet ska göras utifrån de grundläggande värderingarna om de mänskliga rättigheterna utan att diskriminera.

Behov av kompletterande dokument

Riktlinjen önskas kompletteras med annan vägledande dokumentation alternativt byggas ut och inkludera vägledning kring hur arbetet ska göras. Som exempel kan nämnas ansvaret i rekryteringsarbetet och anställningsprocessen -att säkerställa att det finns rutiner som kan bidra till att upptäcka individer som kan ha en koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer.

Fler bör omfattas

Riktlinjen bör peka ut exempelvis Lokalkoncernen och andra kommunala aktörer som hyr ut lokaler att ta fram och löpande uppdatera lokala lägesbilder. Detta då fastighetsägarnas arenor kan innebära påverkan och riskområden.

Andra djupare samarbeten bör omfattas av riktlinjen (dvs inte enbart föreningsbidrag och andra kommunala bidrag som Idrotts- och föreningsnämnden ansvarar för).

Integrera i styrsystemet

Riktlinjen bör kopplas ihop med Göteborgs stads säkerhetspolicy så att riskhantering, intern kontroll och styrning av arbetet inkluderas i ordinarie styrsystem.

Bedömning över förslag på åtgärder

Förslag över åtgärder har bedömts utifrån relevansen för Higab som kommunalt bolag.

Bedömningen är gjord utifrån åtgärdernas relevans för Higab; relevant, delvis relevant, inte relevant.

Förslag på åtgärder

- Kommunens insatser och åtgärder bör fokuseras tydligare på att värna demokratin samt dess företrädare och institutioner. Begränsningar och hot mot människors grundläggande fri- och rättigheter är ett område som behöver uppmärksammas mer.

Bedömning: delvis relevant

- Kunskapen om våldsbejakande extremism, systemhotande grupper och antagonistiska hot behöver öka bland kommunens anställda.

Bedömning: relevant

Kommentar: Utbildningar bör tas fram av stadsledningskontoret så att den likriktas. Bör inkludera kunskaper om förebyggande arbete.

- Samverkan mellan olika aktörer både inom staden och med andra myndigheter och civilsamhälle är av stor vikt. Samverkan och genomförande av åtgärder ska hanteras inom befintliga strukturer för det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet.

Bedömning: relevant

- Förvaltningsövergripande samverkan behöver stärkas med fokus på att följa trender, utbyta information om läget och för att konkretisera insatser.

Bedömning: delvis relevant

Kommentar: Förslag att inkludera bolagen alternativt förtydliga att bolagen inkluderas.

- Kontrollen och uppföljningen av kommunala bidrag till föreningar och organisationer, uthyrning av lokaler och anordnande av arrangemang behöver stärkas. Ovanstående samverkansgrupp ska kunna utgöra ett stöd i arbetet med bedömningar och vägledning i arbetet.

Bedömning: relevant

Kommentar: Bör inkludera djupare samarbeten.

- Nämnder och bolagsstyrelser ska ha en kontaktperson för samverkan gällande frågor som berör våldsbejakande extremism.

Higabs bedömning: relevant

- Ett stödjande dokument med råd och rutiner bör utarbetas som tydliggör befintligt stöd och hur man ska agera vid misstankar om att individer befinner sig i riskzon för radikaliserings. Utgångspunkten för detta bör vara CVE:s verktyg för att identifiera radikaliserings.

Higabs bedömning: relevant (utifrån hyresgästperspektiv och medarbetarperspektiv)

- Metoder för att förebygga och upptäcka riskbeteende hos barn och ungdomar behöver utvecklas.

Bedömning: ej relevant

Generell kommentar:

Metoder för att förebygga radikalism på en samhällsnivå bör utvecklas: Förslag på tillägg av åtgärder

- Tolkningen av föreslagna åtgärder är att arbetet utgår från ett individ och medarbetarperspektiv. Förslag på tillägg är att åtgärdsförslagen tydligare bör inkludera det preventiva arbetet på en samhällsnivå, så som att exempelvis bryta strukturellt utanförskap och isolering varpå Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program bör vara mer vägledande.

Sammanfattande bedömning

Synpunkter har lämnats på föreslagen riktlinje för våldsbejakande extremism samt att en bedömning har gjorts på föreslagna åtgärder. Sammanfattningsvis önskar Higab att riktlinjen skriver fram de mänskliga rättigheterna som utgångspunkt tydligare. Om möjligt, förtydligar riktlinjens viljeriktning relaterat gällande lagstiftning. Redogör för kommande kompletterande dokument alternativt bygger ut riktlinjen i syfte att tillfredsställa behovet av vägledning inom området. Utifrån att Higab är stadens strategiska verktyg inom fastighetsområdet menar Higab att kommunala aktörer som hyr ut lokaler bör pekas ut utifrån en tydligare roll- och ansvarsfördelning samt att arbetet bör bedrivas inom ordinarie styrsystem.

Higab lämnar här flera förslag på åtgärder som skulle kunna vara del av, eller förbättra förutsättningarna, för en riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Men, ur bolagets perspektiv finns vissa svagheter i remisstexten. Framst återfinns dessa i skrivningar om att upptäcka individer eller föreningar som ”kan ha en koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer” samt ”samröre eller inflytande från individer, grupper och strukturer med koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer”. Vad en koppling eller en struktur i detta sammanhang innebär är oklart, och risken finns att en tjänsteperson har svårt att tillämpa dessa skrivningar i praktiken. I värsta fall skulle detta kunna leda till godtyckliga bedömningar, då skrivningarna kan tolkas som att det ska räcka med en obekräftad misstanke om att någon individ kan ha någon koppling till våldsbejakande extremism för att t ex inte få hyra en lokal eller ta ett arbete. Detta riskerar att skapa en rättsosäkerhet, och skulle i värsta fall kunna leda till fördomsbaserade lokala riktlinjer. Vi har svårt att se hur Higabs tjänstepersoner praktiskt och etiskt skulle kunna tillämpa denna riktlinje utan förtydliganden. Vidare är det mycket viktigt att åtgärder mot våldsbejakande extremism som sätts in i rekryteringsprocessen tar hänsyn till det faktum att offentliga arbetsgivare inte får efterfråga sökandens politiska eller religiösa tillhörighet.

Bedömning av föreslagna åtgärder är sammanfattningsvis att åtgärderna har relevans för Higab som kommunalt bolag. Dock har föreslagna åtgärder tolkats utifrån att insatserna främst är inriktade på individ- och medarbetarnivå. Utifrån den tolkningen menar Higab att tydligare åtgärder på samhällsnivå är önskvärda.